

SANTIAGO

- 1. Kay cartatari, ¿pitaq escribiran?** Kay cartataqa escribiran *Santiagoon (Sant 1.1-3). Santiagoqa Señor Jesucristopa wawqenmi karan (Mat 13.55; Mar 6.3). Paypa huknin sutinmi karan *Jacobo. Kay Santiagoqa Señor Jesucristopa kawsarimusqanpa qepantañan Jesucristopiqa creeran. Hinaspapas payqa manan Señor Jesucristopa akllasqan *apostolnin Santiagochu karan. Saynallataqmi kay Santiagoqa Jerusalén *iglesiapi líder karan (Gál 1.19; 2.9; Hech 15.13).
- 2. Kay cartari, ¿hayk'aqtaq escribisqa karan?** Kay cartaqa escribisqa kanman karan Señor Jesucristopa nacesqanpa qepantan 45 otaq 47 watakunapin. Hinaspapas kay cartaqa escribisqa kanman karan Jerusalén llaqtapin.
- 3. Kay cartari, ¿pikunapaqtaq escribisqa karan?** Kay cartaqa escribisqa karan, Jesucristopi iñiq huk law karu llaqtakunapi tiyaq Israel *nacionniyoq runakunapaqmi.
- 4. Kay cartari, ¿imapaqtaq escribisqa karan?** Kay cartaqa escribisqa karan, Señorinchis Jesucristopi creeqkuna, qatikachasqa kashaspankupas, pacienciawan tukuy ñak'ariykunata soportanankupaqmi, hinallataq Diospa palabran uyarisqankutapas ruwayman churanankupaq ima.
- 5. Kay cartapiri, ¿mayqen versiculotaq aswan más importante yuyanapaq?** Kay versiculon aswan más importanteqa: “Saynallataqmi pi runapa Diospi iñisqanpas manan valenchi ni imapaqpas, sichus allin kaqkunata mana ruwaqtiña” (Sant 2.17).
- 6. Kay cartari, ¿imaynataq divisisqa kashan?** Kay cartaqa khayna divisisqa kashan:
 - (1) Sasachakuykunapi tarikuspa Diospi confiamanta (Sant 1.1-11).
 - (2) Bibliapi yachachikuykunata ruwayman churanamanta (Sant 1.19-27).
 - (3) Pitapas ama despreciamanta (Sant 2.1-13).
 - (4) Diospi iñiqkuna allin kaqkunata ruwanamanta (Sant 2.14-26).
 - (5) Rimayninchista controlanamanta (Sant 3.1-18).
 - (6) Kay pachapi cosaskunata ama khuyananchismanta (Sant 4.1 asta 5.6).
 - (7) Cheqaqta creespa mañakunamanta (Sant 5.7-20).

Cartapa qallariyninmanta

1 1 Khuyasqay wawqe panaykuna, noqaqa Diosta, hinallataq Señorinchis Jesucristota serviq Santiagon kani. Noqaqa kay enteron pachantinpi ch'equesqa kaq Israel *nacionpa chunka ishkanniyoq hatun ayllunkunatan saludamuykichis.

Sasachakuykunapi tarikuspa Diospi confianamanta

2 Wawqe panaykuna, tukuy clase sasachakuykunapi tarikuspaykichisqa, anchatayá kusikuychis. **3** Hinaspapas qankunaqa iñiyniykichispi pruebasqa kaspan, aswan más pacienciayoq kayta yachankichis. **4** Ichaqa sasachakuykunapi ñak'arispapa, ama pisipaspaykichisyá, pacienciawan Diospi confiaychis. Saynata kawsaspan qankunaqa sumaq ch'uuya sonqoyoq kankichis; hinaspapas manan ni imapas faltasunkichishchu.

5 Sichus mayqenniychispas pisi yachayniyoqlla kashankichis chayqa, Diosmanta mañakuychis yachayta. Saynata mañakuqtiykichisqa, khuyapayakuq Diosqa qosunkichispunin. Diosqa pitapas mana menospreciaspanmi llapallan mañakuqkunamanqa qonqa yachayta. **6** Ichaqa ama ish kayaspayá, tukuy iñiywan mañakuychis. Pipas ish kayaspa mañakuqqa *lamar qochapi kay lawman, waq lawman wayrapa apakachasqan qalchikamuq unumanmi rikch'akun. **7** Pipas ish kayaspa mañakuq runaqa Diosmantaqa manan ni imatapas chashkinqachu. **8** Hinaspapas chay runaqa manan segurochu ima ruwasqanpipas, nitaq piensasqanpipas kashan.

9 Wakcha creyentekunaqa amayá p'enqakuchunkuchu wakcha kasqankumantaqa, aswanyá kusikuchunku, Diospaq ancha importante kasqankuwan. **10** Qapaqkunaqa amayá p'enqakuchunkuchu ima kaqninkutapas pierdespankuqa; ichaqa aswanyá kusikuchunku Diospa ñawpaqninpi humillasqa kaspankuqa. Qapaq kayninkuqa campopi t'ika hinan chinkapun. **11** Inti lloqsimuspa rufhamuqtinmi, qoraqa ch'akipun. Chaymi t'ikapa sumaq kayninpas ch'akipuspa, urmapun, hinaspa chinkapun. Saynallataqmi pasan qapaq runakunawanpas. Paykunaqa negociollankupi ocupakuspankun wañupunku.

Tentacionkuna soportaymanta

12 Ancha kusikuyniyoqmi kanqa, tukuy sasachakuykunata aguantaspa, iñiyinipi qaqa hina sayaq runaqa. Saynata kawsaqtinmi, Diosqa wiñay kawsay premionta qopunqa. Chay wiñay kawsaytan Diosqa prometeran llapallan payta

khuyakuqkunaman. **13** Pipas tentasqa kaspasqa, amayá nichunchu: “Diosmi tentawashan”, nispachu. Diostaqa manan ni ima mana allinpas tentanmanchu, nitaqmi Diospas ni pitapas tentanmanchu. **14** Runakunaqa tentasqa kanku, kikinpa millay munayninkuwan vencechikuspa, chaywan dominachikuspankun. **15** Chay millay munaykunan runapa sonqonpi saphichakuspa, runata huchallichin. Chaymantataq runata dominaspa, wiñay wañuyman apan.

16 Ancha khuyasqay wawqe panaykuna, qankunaqa amayá kikillaykichistaqa engañakuychishchu. **17** Diosqa mana cambiaqmi. Paymi alto cielopi llapallan k'anchaqqunatapaspas unancharan: intita, killata, hinallataq ch'askakunatapaspas. Diosllataqmi allin kaqqunatapaspas, hinallataq hanaq pachamanta kaq sumaq kaqqunatapaspas favorninchispaq qowanchis. **18** Diosqa wawan kananchistan munaran. Chaymi Diosmanta cheqaq willakuyta uyarispa, paypi creeqtinchis salvawaranchis. Hinaspan huk mosoq vidata qowaspanchis, mosoqmanta nacechiwaranchis, saynapi tukuy ima unanchasqankunamanta primer kaq cosecha hina kananchispaq.

Bibliapi yachachikuykunata ruwayman churanamanta

19 Ancha khuyasqay wawqe panaykuna, yuyariychis kayta: qankunaqa amayá nishuta rimaqchu kaychis. Aswanqa dispuesto kaychis uyarinaykichispaq. Hinaspapas qankunaqa amayá imamantapas facillatachu phiñakuychis. **20** Ichaqa pipas facillata phiñakuqqa, manan Diospa munasqanman hinachu kawsashan. **21** Chayraykuyá qankunaqa tukuy millay ruwaykunata, hinallataq tukuy millay huchakunata saquespa kawsaychis. Hinaspa llamp'u sonqowan Diosmanta allin willakuyta chashkikuychis. Chay allin willakuymi ancha atiyniyoq, qankunata salvasunaykichispaq.

22 Qankunaqa amayá uyariqlachu kaychis; sichus uyariqla kaspasqa, kikillaykichistan engañakushankichis. Aswanyá Diospa palabrantay uyarispa, kasukuychis. **23** Pipas Diospa palabrantay uyarishaspa, mana kasukuq runaqa, espejopi uyanta qawakuq runamanmi rikch'akun. **24** Chay runaqa espejopi uyan qawakusqantaqa ripuspa hinallan

qonqarapun. **25** Ichaqa Diospa ch'uya palabranqa cheqaq kasqanraykun, tukuy huchakunamanta librawanchis. Chaymi niykichis, sichus qankuna Diospa palabran uyarisqaykichista, mana qonqaspa, kasukunkichis chayqa, imataña ruwaspapas kuisqan kankichis. **26** Sichus pipas religioso tukun, manataq parlasqanta controlayta atinchu chayqa, pay kikintan engañakun; religionnintaq mana ni imapaqqas valenchu. **27** Diospi cheqaqtapuni creeyqa kaymi: mana taytayoq otaq mana mamayoq ñak'ariq warmakunata visitaspa yanapaymi, ñak'ariq viudakunata visitaspa yanapaymi, hinallataq kay pachapi tukuy millay hucha ruwaykunata vencespa kawsaymi. Chaykuna ruwaymi cheqaq religionqa.

Pitapas ama despreciamanta

2 **1** Wawqe panaykuna, qankunaqa ancha atiyniyoq Señorninchis Jesucristopin iñirankichis. Chayraykuyá qankunaqa llapallan runakunata allinta khuyakuychis, ama ni pitapas despreciaspa. Hinaspapas qankunaqa amayá wakin runakunamanta aswan más allin kanaykichispaqchu creekuychis. **2** Piensariychis, sichus ishkay runakuna huñunakusqaykichis lugarman haykumunkuman, huknin allin p'achasqa hinallataq qorimanta anilloyoq ima, hukninñataq wakcha runa, thanta p'achallayoq. **3** Hinaqtin qankuna chay allin p'achayoq runata sumaqta chashkispaykichis, khaynata niwaqchis: “Qanqa kay allin kaq asientopi tiyaykuy”, nispa. Huknin wakcha runatañataq niwaqchis: “Qanqa chayllapi sayaykuy”, otaq “Kay pampallapi tiyaykuy”, nispa. **4** Sichus saynata juzgaspaykichisqa, runamasiykichistan despreciaspachis. Hinaspan qankunaqa sonqoykichispi mana allin justiciata ruwaq juezkuna hinaña kashankichis.

5 Khuyasqay wawqe panaykuna, uyariychis kayta: Diosqa kay pachapi wakchakunatan akllakuran, iñiyninkupi qapaq kanankupaq. Paykunan Diospa prometesqan wiñay kawsayta chashkinqaku. Chay wiñay kawsaytan Diosqa prometeran llapallan khuyakusqan wawankunaman. **6** Kunan tapusqaykichis, ¿imanaqtintaq qankunari wakchakunata maltrataspa, despreciaspachis? ¿Manachu qapaq runakuna qankunataq maltrataspa, carcelkunamanraq

churashasunkichís? **7** Ichaqa noqanchismi Señorninchis Jesucristopi creesqanchisrayku cristiano sutiwan sutichasqa kashanchis. Chayri, ¿manachu chay qapaq runakunaqa noqanchista k'amiwaspanchisqa Salvadorninchis Señor Jesucristota k'amispa despreciashankú?

8 Sichus qankunaqa Diospa aswan más importante *leyninta kasukushankichis chayqa, allintan ruwashankichis. Chay leypin khaynata nishan: “Runamasiykita khuyakunki qan kikiykita hina”, nispa [*Levítico 19.18*]. **9** Ichaqa sichus qankuna wakinta despreciaspa, wakinmanñataq sayapakuspa favorecenkichis chayqa, huchallikushankichismi. Saynata ruwaspaqa, Diospa leyninpa contranpi kaspán, huchayoq kashankichis. **10** Sichus leypi llapallan kamachikuykunata kasukushaspa, ch'ullalla leytapas mana kasukunkichishchu chayqa, llapallan leykunatapas mana kasukushawaqchishchu hinan kashankichis. **11** Kikin Diospunin khaynata niran: “Aman waqllikunkichu”, nispa. Hinaspapas nillarantaqmi: “Aman pitapas wañuchinkichu”, nispa. Sichus mana waqllikushaspa, pitapas wañurachinkichis chayqa, ñan leyman hinaqa huchayoqña kashankichis. **12** Chaymi niykichis, juicio p'unchawpiqa Diosmi juzgasunkichis Jesucristopa kamachikuyninman hina. Chay kamachikuyman hina kawsaspaykichismi, qankunaqa tukuy huchamanta librasqa kashankichis. Saynaqa imata rimaspapas, hinallataq imata ruwaspapas, chay kamachikuywan juzgasqa kanaykichista yachaspayá, allinta kawsaychis. **13** Pipas runamasinta mana khuyapayaqtaqa Diospas juicio p'unchawpiqa mana khuyapayaspan juzganqa. Ichaqa runamasinta khuyapayaqtan Diospas khuyapayanqa.

Diospi iñispaqa allin kaqkunata ruwanamanta

14 Wawqe panaykuna, sichus pipas ninman: “Noqaqa Diospin iñini”, nispa, ichaqa saynata nishaspan mana allintachu comportakunman chayri, ¿imapaqtaq valenman Diospi saynata iñisqanrí? Manan ni imapaqpas valenmanchu. Chaymi niykichis, saynata iñisqanqa manan salvanqachu. **15** Piensarisunchis, sichus Jesucristopi creeq wawqe pananchiskuna mana p'achayoq otaq mana mikhunayoq

kashanman, **16** hinaqtin hukniykichis khaynata niwaqchis: “Diosyá anchata bendecisunki; allinta p'achakuspayki saqsanaykikama mikhuy”, nispa. Ichaqa manataq qoykuwaqchu ima p'achallatapas p'istukunanpaq, nitaq mikhunatapas mikhunanpaq chayri, ¿imapaqtaq valen chay nisqaykirí? **17** Saynallataqmi pi runapa Diospi iñisqanpas manan valenchu ni imapaqpas, sichus allin kaqkunata mana ruwaqtinqa.

18 Wakinqa ninkumanmi: “Noqaqa Diospin cheqaqta iñini”, nispanku. Wakinñataqmi ninkuman: “Noqaqa allin kaqkunatan ruwani”, nispanku. Paykunatan noqaqa khaynata tapuyman: ¿Imaynataq iñinyikitari rikuchiwankiman, allin kaqkunata mana ruwashasparí? Noqan iñinyiya rikuchisqayki, allin kaqkuna ruwasqaywan. **19** ¿Greenkichu Diosqa ch'ullalla kasqanta? Allinmi sayna creesqaykiqa. Ichaqa *demoniokunapas Diospiqa creenkun; hinaspan manchakuymanta khatatatankuraq. **20** Saynaqa amayá qanqa huk roqro uma runa hinachu piensay. Sichus qan ninki: “Noqaqa Diospin iñini”, nispa, ichaqa manataq Diospa munasqanman hinachu allin kaqkunata ruwaspa kawsanki chayqa, chay iñisqaykiqa manan ni imapaqpas valenchu. **21** Nawpaq abuelonchis Abrahammi wawan Isaacta sacrificananpaq *altarpa hawanman churaran. Chayta rikuspanmi, Diosqa Abrahamta aceptaran huk justo runata hina. **22** Kunan qawariy, Abrahamqa Diospi cheqaqtapuni iñispanmi, Diospa kamachisqanman hina ruwaran. Chaymi Diosqa Abrahamta yanapan, paypi aswan mastaraq iñinanpaq. **23** Abrahampa sayna ruwasqanwanmi, paymanta Bibliapi nisqan cumplikuran: “Abrahamqa Diospa prometesqanpin anchatapuni confiaran. Chaymi Diosqa payta qawaran mana huchayoq justo runata hina”, nispa. Chayraykun Abrahammantaqa niranku: “Diospa amigonmi”, nispanku.

24 Chay qawasqanchisman hinaqa, Diosqa manan iñisqanchisraykullachu justo runata hinaqa chashkiwanchis, aswanqa allin kaqkunatapas ruwasqanchisraykun.

25 Saynallataqmi qolqerayku cuerponta vendespa ashka qarikunawan puñuq Rahab warmiwanpas pasaran. Paymi

llaqtanta averiguananpaq hamuq Diospa wawan runakunata wasinpi chashkiswa pakaran; hinallataq huk law ñanninta ishkapakunankupaq yanaparan ima. Chayraykun Diosqa mana huchayoq warmita hinaña paytaqa aceptaran. **26** Ichaqa imaynan huk wañusqa runapa cuerponpas mana kawsayniyoq kashan, saynallataqmi Diospi iñishaspa, mana allinkunata ruwaq runaqa, Diospa ñawpaqninpiqa wañusqa hina kashan.

Rimasqanchista controlakunamanta

3 1 Wawqe panaykuna, qankunamantaqa manan llapallaykichishchu yachachiqa kawaqchis. Hinaspapas qankunaqa ñan yachankichishña, Diosqa llapallan yachachiqkunatan aswan mastaraq juzgawasunchis.

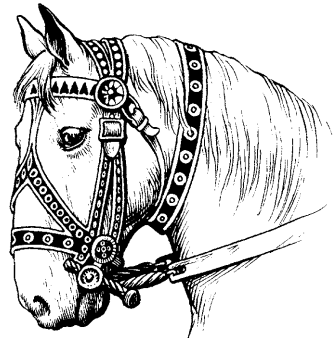
2 Runakunaqa llapallanchismi tukuy imaymanapi pantanchis. Ichaqa pipas rimasqanta controlakuqmi allin yachayniyoq runa. Chay runan lliw cuerpontapas controlayta atinman.

3 Noqanchisqa huk caballotan bozalwan senq'apanchis, munasqanchisman hina controlananchispaq.

4 Saynallataqmi huk uchuychalla timonwan huk hatunkaray *barcotapas munasqanku lawman apanankupaq controlanku.

Hinaspan nishuta wayra-wayramuqtinpas, chay uchuychalla timonwanmi controlanku. **5** Saynallataqmi qallunchispas uchuychalla kashaspa, tukuy munasqanta alabakuspa dañota ruwan, imaynan chikachallan ninapas, hatunkaray monteta rupharuspa, nishu dañota ruwan chay hinata.

6 Saynallataqmi qallunchiswan rimasqanchis palabrakunapas nina hina. Cheqaqtapunin niykichis, runakunapa qallunqa mana allinkunatan riman. Chaymi qallunchisqa uchuychalla kashaspanpas ancha atiyniyoq, runakunata dañota ruwananpaq, imaynan kikin infiernomanta ninapas lloqsimushanman chay hinaraq. **7** Runakunaqa atinkun

Huk caballo bozalniyoq (Santiago 3.3)

mansoyachiyta tukuy imaymana phiña animalkunata, alton phawaq animalkunata, mach'aqwaykunata, hinallataq *lamar qochapi kaq animalkunatapas. **8** Ichaqa manan qallunchistaqa controlayta atinchishchu. Chaymi rimasqanchis millay palabrakunaqa, mach'aqwaypa venenon hina, runamasinchista dañota ruwan. **9** Chay qallunchiswanmi Diosta alabanchis. Chayllawantaqmi Diospa rikch'ayninman hina unanchasqa runamasinchistapas maldecinchis. **10** Ichaqa chay ch'ullalla siminchismantan lloqsimun bendeciypas hinallataq maldeciypas. Wawqe panaykuna, sayna ruwasqanchisqa manan allinchi. **11** ¿Acaso huk pukyu llamanta lloqsimunmanchu mishk'i unu p'ushqo unupiwana kushka? **12** Wawqe panaykuna, higos sach'aaqa manan aceitunastaqa ruruyta atinmanchu, nitaqmi uvas plantapas higostaqa ruruyta atinmanchu. Saynallataqmi huk pukyumantaqa, p'ushqo unupas, nitaq mishk'i unupas kaq t'oqollamantaqa lloqsimunmanchu.

Yachayta Dios qowasqanchismanta

13 ¿Pipas qankuna ukhupiri kashanchu yachayniyoq hinallataq yuyayniyoq? Sichus pipas yachayniyoq kaspapaqa, allin comportakusqanpi, hinallataq yachayniyoq kasqanrayku humildadwan imatapas ruwasqanpiyá reqsichikuchun. **14** Ichaqa sichus qankuna imatapas ruwankichis envidiakuspa, otaq kikillaykichispaq tukuy imatapas munapayaspa chayqa, llakisqa hinallataq renegasqa iman kawsankichis. Sayna kawsasqaykichiswanqa amayá alabakuychishchu. Sichus alabakuspaykichisqa, cheqaq kaqa contranpi llullakuspan kawsashankichis. **15** Ichaqa saynata piensaspa, chaykunata ruwasqaykichisqa manan Diosmantachu hamun; aswanqa kay pachamanta, hinallataq *demoniokunapa partenmantan hamun. **16** Chayraykun niykichis, maypichus kan envidianakuy hinallataq pay kikillanpaq imatapas munaykuna, chaypin kallantaq ch'aqwanakuykuna hinallataq tukuy clase maldad ruwaykuna ima. **17** Ichaqa Diospa yachayninta chashkiq runakunaqa, tukuy imapi sumaqta kawsaspankun, ch'uya sonqoyoq kanku. Hinaspan kaykunata ruwanku: runamasinkuwanmi haw kallapi kawsanku, runamasinkutan

sumaqta khuyakunku, llamp'u sonqoyoqmi kanku, ñak'ariqkunatapas llakipayaspan yanapanku, allin kaqkunatan ruwanku, llapallan runamasinkutapas iguallatan tratanku, hinallataqmi pitapas mana engañaspanku kawsanku. (Saynata kawsaq runakunan cheqaq cristianokunaqa kanku). **18** Pipas wakin runamasinta hawkalla kawsanankupaq yanapaqta, Diosqa yanapanqa hawkalla kawsananpaq. Chay hawkalla kawsayninmi chay runapaqqa huk premio hina kanqa.

Kay pachapi ch'aqwanakuykunamanta

4 **1** Qankuna ukhupiri, ¿maymantataq maqanakuykunapas ch'aqwanakuykunapas rikhurin? Chaykunaqa millay munapayaykuna sonqoykichispi kasqanmantan rikhurin. Chay mana allin munapayaykunan qankunapa cuerpoykichispi kaspas, qankunata dominayta munashasunkichis. **2** Chaymi qankunaqa tukuy imayoq kayta anchata munashankichis. Ichaqa manan conseguinkichistaqchu. Chayraykun qankunaqa envidioso kaspas, runamasiykichista asta wañuchinkichis ima; ichaqa manataqmi conseguinkichistaqchu ima munasqaykichistapas. Chayraykun qankunaqa discutinakuspa, hinallataq maqanakuspa ima kawsashankichis. Ichaqa manan tarinkichishchu ima munasqaykichistapas, Diosmanta mana mañakusqaykichisrayku. **3** Hinaspapas qankunaqa, kikiykichispa kusikunaykichispaqmi, imatapas munashankichis. Chaymi Diosmanta mañakuspaqa, mana ni imatapas chashkinchishchu, mana allin sonqowan mañakusqaykichisrayku. **4** ¡Ay, Diosta mana kasukuq runakuna! ¿Manachu yachankichis kay pachapi runakunapa mana allinkuna ruwasqanta ruwaspaqa, Diospa enemigon kasqaykichista? Pipas kay pachapi mana allin kaqkunallata ruwaqkunaqa, Diospa enemigonmanmi tukun. **5** Qankunari, ¿greenkichishchu Bibliaqa mana valeq kananpaq? Manan chayqa saynachu. Bibliapin khaynata nishan: “Diospa Santo Espiritunmi noqanchispi kaspas, anchata khuyakuwanchis. Chaymi Santo Espirituqa anchata munan Diosllapaqña kananchista”, nispa. **6** Hinaspapas Diosqa cheqaq khuyakuynintan astawanraq noqanchisman rikuchiwanchis. Chaymantan Bibliapi khaynata nishan:

“Diosqa paytukuq runakunapa contranpin kashan. Ichaqa humildadwan kawsaq runakunataqmi, sumaq khuyakuyninwan yanapan”, nispa [*Proverbios 3.34*].

7 Saynaqa Diosmanyá tukuy sonqoykichiswan kutirikuspa, payta kasukuychis. Saynallataq diablopa contranpi ima hatariyichis. Saynata hatariqtiykichismi, diabloqa qankunamanta ayqekunqa. **8** Diosman qankuna ashuyuqtiykichisqa, Diospas qankunamanmi ashuykamusunkichis. ¡Huchasapa runakuna, sonqoykichismanta tukuy huchakunata orqoychis! ¡Diostrapas hinallataq kay pachapi kaqkunatapas qatikuy munaq runakuna, qankunaqa sonqoykichista limpiaspa, Diosllata qatikuychis! **9** ¡Tukuy mana allinkuna ruwasqaykichismanta llakikuspa, waqaychis! ¡Asikunaykichismantaqa aswan waqaychis; saynallataq kuisqa kasqaykichismantapas, aswan llakikuychis! **10** Señorninchispa ñawpaqninpi k'umuyukuspa, humillakuychis; saynata ruwaqtiykichisqa, payqa hatunchasunkichismi.

Creyentepura ama criticanakunamanta

11 Wawqe panaykuna, qankunaqa amayá hukniykichis hukniykichispa contranpiqa rimaychishchu. Sichus pipas wawqenpa contranpi rimaspa criticaqqa, Diospa kamachisqan *leypa contranpin rimashan. Aswanmi qankunaqa, Diospa leyninta kasukuspa, runamasiykichistaqa mana criticanaykichishchu. Sichus criticankichis chayqa, juezpas kashawaqchis hinan kashankichis. **12** Diosmi leytaqa qowanchis. Payllataqmi cheqaq juezpas. Payllataqmi runakunata salvaqqas, hinallataq runakunata condenaspa castigaqqas. Chayri, ¿pitaq qanri creekunki runamasiykita huchachaspa, juzganaykipaqrí?

Ama alabakuychu paqarin p'unchaw imapas ruwanaykimanta

13 Uyaripaychis khaynata niqkuna: “Kunanpas paqarinpas waq llaqtata risunchis. Hinaspa chaypi huk wata kamusunchis. Hinaspa negociota ruwamuspa, ashka qolqeta ganamusunchis”, nispa niqkuna. **14** Ichaqa qankunaqa manan yachankichishchu

imachus paqarin pasasunaykichistaqa. Qankunaqa kankichis huk pacha phuyu hinallan, huk ratolla rikhurimuspa, chaymanta chinkarapuqla. **15** Aswanmi qankunaqa khaynata piensasaykichis: “Sichus Dios munaqtinqa kawsasunmi, hinaspan ima piensasqanchistapas ruwasunchis”, nispa. **16** Ichaqa kunanmi qankunaqa paytukusqallaña kashankichis, kikiykichista alabakuspa imapas ruwanaykichismanta. Sayna alabakusqaykichisqa manan allinchu. **17** Sichus qankuna allin kaqkunata ruwayta yachashaspaykichis, mana ruwankichishchu chayqa, huchallikushankichismi.

Qapaq runakuna runamasinta ñak'arichisqanmanta

5 **1** ¡Qapaq runakuna, uyariychis! Qankunamanmi qepa tiempokunapi ancha sasachakuykuna hamusunkichis. Chayraykuyá qankunaqa llakikuymanta qaparisparaq anchata waqaychis. **2** Qankunapa tukuy kapuqniykichisqa ismunqan. Saynallataqmi p'achaykichistapas phuyu uru mikhupunqa. **3** Qankunapa qoriykichispas qolqeykichispas mana valorniyoqmanmi tukunqa. Chay mana serviq qori qolqeykichismi juicio p'unchawpiqa qankunapa contraykichispi huk prueba hina kanqa, ninawan hina castigasqa kanaykichispaq. Saynataqa castigasqa kankichis, (pobrekunata mana yanapaspa), qepa tiempopi qori qolqeta huñusqaykichisraykun. **4** Qankunaqa cosechaykispis llank'apakuqniykichismanmi mana pagapuspa engañarankichis. Paykunan qaparispa quejakushanku qankunapa contraykichispi. Chaymi paykunapa quejakusqankuta ancha atiyniyoq Dios Tayta uyarirun. **5** Qankunaqa kay pachapin kawsarankichis qapaq kaykunapi, aycha cuerpoykichispa munasqanta ruwaspaykichis. Saynata kawsaspan, qankunaqa anchata wirayashankichis, imaynan huk animaltapas wirayachinku ñak'ana p'unchawpaq hinata. **6** Qankunaqa mana huchayoq runakunatan juezkunapa ñawpaqninpi yanqamanta acusarankichis, wañuchisqa kanankupaq. Ichaqa saynata acusashaqtiykichispas, paykunaqa manan ni defiendekuytapas atirankuchu.

Ñak'ariykunapi pacienciayoq kanamanta

7 Chayqa wawqe panaykuna, pacienciakuychis Señorinchis kutimunankama. Imaynan chakrapi llank'aq

runapas tarpunanpaq para-parananta suyakun, hinallataq cosechananpaqpas para pasananta pacienciawan suyakun, chay hinatayá Señorninchistaqa suyakuychis. **8** Saynallataqyá qankunapas pacienciayukuspa iñiyiniykichispi firmeta sayaychis. Señorninchis Jesucristopa kutimunan p'unchawqa cercallañan kashan.

9 Wawqe panaykuna, qankunaqa amayá qankunapura quejanakuspachu kawsaychis. Sichus saynata kawsaqtiykichisqa, Diosmi juzgasa castigasunkichis. Payqa juez hinan ña punkuykichispiña listo kashan haykumunanpaq.

10 Wawqe panaykuna, qankunaqa ñawpaq *profetakunapa ejemplo qosusqaykichistayá qatikuychis. Paykunan ñak'ariypiña kashaspankupus, pacienciakuspa Señorninchismanta willakuranku. **11** Paykunan tukuy ñak'ariykunata soportasqankurayku, huk allin ejemplo hina noqanchispaq karanku. Saynata kawsasqankuraykun, Dios Taytanchisqa paykunata anchata bendeciran. Hinaspapas qankunaqa uyarirankichismi Jobwan imas pasasqanmantaqa. Ichaqa chay tukuy sasachakuykunata pasaruqtinñan, Diosninchisqa tukuy imakunata qoran. Chay ruwasqanwanmi Diosqa rikuchiwanichis khuyapayakuq kasqanta, hinallataq llakipayakuq kasqantapas.

12 Ichaqa wawqe panaykuna, qankunaqa amayá juramentotaqa ruwaychishchu hanaq pachapa sutinpipas, nitaq kay pachapa sutinpipas, nitaq imapa sutinpipas. Qankunaqa “ari” niychisyá cheqaq kaqtinqa, “manan” niychistaq mana cheqaq kaqtinqa. Saynata rimaqtiykichismi Dios Taytanchisqa mana qankunataqa castigasunkichishchu.

Cheqaqta creespa mañakunamanta

13 Sichus pipas qankuna ukhupi llakisqa kaspapa, Diosmanta mañakuchun. Sichus pipas qankuna ukhupi kuisqa kaspapa, takikunata takikuspa Diosta alabachun.

14 Sichus pipas qankuna ukhupi onqosqa kaspapa, *iglesiapi liderkunata waqyachimuchun, paykuna aceitewan llusispanku, Diosmanta mañapunankupaq. **15** Saynata, Diospi cheqaqta creespa, mañakuqtinkuqa, chay onqosqa runataqa Diosmi sanoyachispa, sayarichinqa. Sichus

huchayoq kaqtinga, (huchanmanta wanakuqtinmi), Diosqa huchantapas perdonanqa. **16** Chayraykuyá qankunapura huchaykichista willanakuspa, Diosmanta mañakuychis. Saynata mañakuqtiykichismi, Diosqa (huchaykichista perdonaspa) sanoyachisunkichis. Hinaspapas Diosta kasukuq justo runapa Diosman mañakusqanqa ancha atiyniyoqmi. **17** Kayta yuyariychis, *profeta Eliaspas noqanchis hina runallan karan. Paymi ichaqa tukuy sonqowan Diosmanta mañakuran para ama paramunanpaq; chaymi paraqa mana paramuranchu kinsa wata soqta killan. **18** Chaymantan Eliasqa kaqmanta mañakuran; hinaqtinmi para-paramuran. Chaymi tarpusqankupas allinta rururan.

19 Wawqe panaykuna, sichus Señorninchis Jesucristopa cheqaq ñanninmanta karunchakuq runata mayqennyikichispas yanapaspa, Señorninchis Jesucristopa ñanninman kutichimunqa chayqa, **20** kayta yachaychis: chay yanapaq runaqa chay huchapi kawsaq runatan yanapashan, saynapi chay pantaypi kaq runa ashka huchankunamanta wanakuqtin, payta Dios perdonaspa, wiñay wañuymanta salvananpaq. Amén.